

Dr. Milena Mileva Blažič, dr. Blanka Bošnjak, dr. Jakob J. Kenda, dr. Peter Svetina, dr. Alenka Žbogar
in mag. Marica Žvegljč:

Novi svet iz besed 8

Berilo za 8. razred osnovne šole

(recenzija)

Berilo *Novi svet iz besed 8*, ki je zasnovano kot učbenik, je razdeljeno na pet sklopov: Svetovna književnost po letu 1950, Slovenska književnost po letu 1950, Svetovna književnost 19. in prve polovice 20. stoletja, Slovenska književnost 19. in prve polovice 20. stoletja, Starejša svetovna književnost ter Starejša slovenska književnost. Berilo vsebuje vsa kanonska besedila in avtorje, ki jih predpisuje učni načrt, nekatera druga, v učnem načrtu predlagana, besedila, del besedil pa je po načelu aktualnosti, zanimivosti in estetske vrednosti izbran še dodatno. Opazna je velika tematska in motivna raznolikost besedil, vključene so vse tri književne zvrsti. Zastopani so domači in tuji avtorji, kar je zelo pomembno za spoznavanje kultur in kulturnih vrednot in s tem za razvijanje strpnega odnosa do drugih in drugačnih, zastopana so dela klasikov in besedila iz sodobne književnosti. Berilo spodbuja tudi iskanje prehodov in povezav med visoko in trivialno književnostjo ter primerjavo med literarno predlogo in njeno filmsko uprizoritvijo. Izbor književnih besedil v berilu *Novi svet iz besed 8* ustreza literarni kakovosti in primernosti besedil učenčevi stopnji osebnostnega in bralnega razvoja. Tako učitelji učence lažje vodijo pri dejavnem razvijanju ustvarjalne, spoznavne in sporazumevalne zmožnosti oziroma pri dejavni komunikaciji z leposlovjem.

Tudi umetnostnim besedilom dodana neumetnostna besedila so zelo pomembna – predvsem za pridobivanje znanja iz literarne teorije in literarne zgodovine. Delčki biografij, zanimive anekdote in misli ob posameznem umetnostnem besedilu so zelo dobrodošli tudi kot sredstvo za dopolnitev in podkrepitev šolske interpretacije.

K spodbujanju branja literature, njenemu doživljanju, razumevanju, vrednotenju in izražanju ob branju poleg ustrezno izbranih literarnih besedil zelo pripomorejo tudi naloge za dejavnosti pred branjem in po njem. Naloge omogočajo diferenciacijo pri pouku književnosti, temeljijo pa na za učence navadno najprivlačnejšem, komunikacijskem, modelu pouka književnosti. Ob besedilih so naloge za dejavnosti pred branjem oziroma dejavnosti, ki spodbujajo motivacijo za branje besedila, literarnemu besedilu sledijo stvarna pojasnila učencem manj znanih besed, tem pa naloge za dejavnosti po branju, medijske predelave in ustvarjalne naloge. Naloge vključujejo in predlagajo ilustriranje besedil, pisanje scenarijev in dramatizacij, pisanje zgodb, pisanje pesmi (songa, likovne pesmi, epitafa ...), pisanje stripov, pisanje

SMS-ov, vabila, voščilnice, dnevniških zapisov, kratke novice, jezikovno, vsebinsko ali slogovno preoblikovanje besedila, izdelovanje grafitov in pesmi lepljenke, uglasbitev pesmi, pisanje kolektivne mladinske povesti, potopisa oziroma potopisne pripovedi, pisanje kratke novice in novinarskega poročila, izdelavo zbirke pesmi, snemanje radijske igre in razrednih recitacij, izdelavo vodnika po učni poti, izdelavo makete prizorišča, izdelovanje reklam, pripravo in izvedbo intervjuja ter ankete, pripravo skeča, prirejanje razrednih debatnih okroglih miz, dramatiziranje, fotografiranje na določeno temo, zbiranje legend in še mnogo zanimivih aktivnosti, med katerimi lahko vsak učenec lahko poišče zase nekaj zanimivega in privlačnega. Za učence so pomembne in privlačne tudi dejavnosti, ki spodbujajo uporabo digitalnih tehnologij, npr. priprava elektronske predstavitve svojih izdelkov, ogled posnetkov na spletu ... Berilo se navezuje tudi na spletno stran www.svetizbesed.com, kjer so dodatne naloge za učence, povezane z obravnavanimi besedili, ter različni video- in avdioposnetki.

Naloge v berilu so strokovno dobro zasnovane, saj omogočajo razvijanje sposobnosti književne recepcije; tj. sposobnosti književnega branja in sposobnosti literarnega raziskovanja, vplivajo na doživljanje, razumevanje in vrednotenje prebranega besedila ter spodbujajo učenčevo izražanje po branju besedila. Opazna je težnja po aktualizaciji besedilne tematike in nalog. Za razvijanje sposobnosti literarnega branja, za interpretacijo, primerjanje, sklepanje in vrednotenje besedil je pomembna tudi zgoščenska s posnetki intervjujev z avtorji, posnetki odlomkov iz gledaliških in lutkovnih iger, interpretativnim branjem besedil, uglasbenimi pesmimi itd., ki je priložena berilu.

Berilo Novi svet iz besed 8, ki spodbuja vse štiri sporazumevalne dejavnosti in uvaja v pouk različne metode, z zelo dobro izbranimi književnimi deli, ki jih spremljajo tudi besedila za širjenje učenčevega književnovednega znanja, omogoča doseganje vseh v učnem načrtu predvidenih ciljev. Berilo omogoča aktivno šolsko interpretacijo pri pouku književnosti in s tem spodbuja dialog s književnim besedilom in dialog o književnem besedilu, kar pa je tudi temeljni smoter pouka književnosti. Berilo upošteva interese in zmožnosti oziroma sposobnosti učencev – najstnikov in tudi s tem olajšuje delo učitelju, ob tem pa mu pušča tudi dovolj svobode pri prilagajanju učencem, ki jih sam najboljše pozna.

mag. Nataša Špolad Manfreda
